

Quick-scan TOP's Westpolder, Hoogwatum en Termunterzijl

Quick-scan flora en fauna ter plaatse van 3 toeristische overstappunten langs fietsroute Kiek over Diek

Definitief

Provincie Groningen

Grontmij Nederland B.V.
Assen, 3 september 2013

Verantwoording

Titel : Quick-scan TOP's Westpolder, Hoogwatum en Termunterzijl

Subtitel : Quick-scan flora en fauna ter plaatse van 3 toeristische overstappunten langs fietsroute Kiek over Diek

Projectnummer : 316548

Referentienummer : 316548-ec

Revisie : 0

Datum : 3 september 2013

Auteur(s) : ir. M.C.G. Klous

E-mail adres : ru.bijlsma@grontmij.nl

Gecontroleerd door : ing. R. Bijlsma

Paraaf gecontroleerd :

Goedgekeurd door : drs. J.W. Popken

Paraaf goedgekeurd :

Contact : Grontmij Nederland B.V.
Stationsplein 12
9401 LB Assen
Postbus 29
9400 AA Assen
T +31 592 33 88 99
F +31 592 33 06 67
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding en doel	4
1.2	Plangebied	4
1.3	Opbouw rapport	5
2	Toetsingskader	6
2.1	Inleiding	6
2.2	Soortenbescherming: Flora- en faunawet.....	6
3	Resultaten inventarisatie.....	8
3.1	Werkwijze.....	8
3.2	Westpolder	8
3.2.1	Gebiedsbeschrijving.....	8
3.2.2	Flora	9
3.2.3	Fauna	9
3.3	Hoogwatum	10
3.3.1	Gebiedsbeschrijving.....	10
3.3.2	Flora	11
3.3.3	Fauna	11
3.4	Termunterzijl	12
3.4.1	Gebiedsbeschrijving.....	12
3.4.2	Flora	12
3.4.3	Fauna	13
3.5	Conclusie Flora- en fauna.....	14
4	Effectafweging	15
4.1	Inleiding.....	15
4.2	Westpolder.....	15
4.2.1	Voorgenomen activiteiten en effecten	15
4.2.2	Afweging Flora- en faunawet	16
4.2.2.1	Flora	16
4.2.2.2	Fauna	16
4.3	Hoogwatum	17
4.3.1	Voorgenomen activiteiten en effecten	17
4.3.2	Afweging Flora- en faunawet	18
4.3.2.1	Flora	18
4.3.2.2	Fauna	18
4.4	Termunterzijl	19
4.4.1	Voorgenomen activiteiten en effecten	19
4.4.2	Afweging Flora- en faunawet	20
4.4.2.1	Flora	20
4.4.2.2	Fauna	20
4.5	Conclusie Flora- en faunawet	21
5	Conclusies.....	22
6	Literatuur	0

1 Inleiding

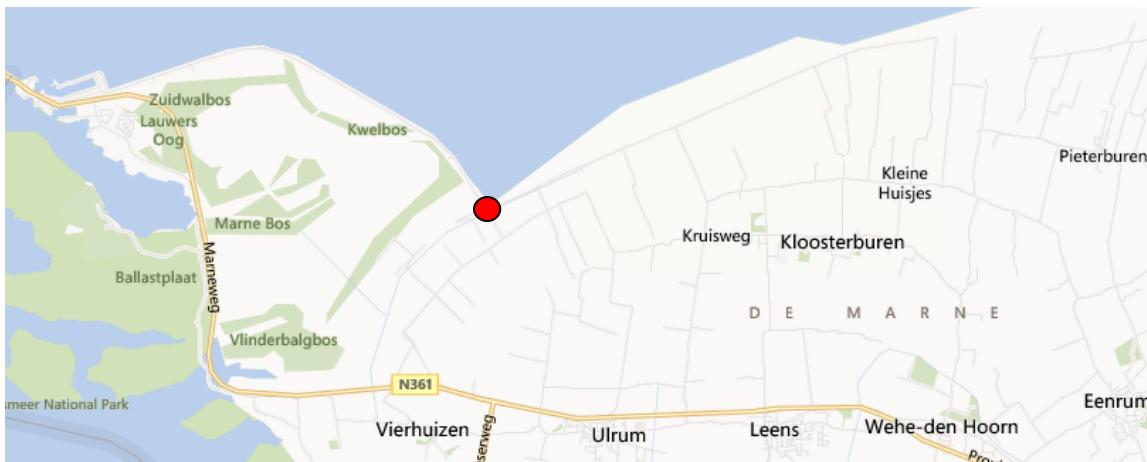
1.1 Aanleiding en doel

Provincie Groningen heeft Grontmij gevraagd een quick-scan flora en fauna uit te voeren ter plaatse van de langs de fietsroute Kiek over Diek geplande toeristische overstap punten (TOP's) Westpolder, Hoogwatum en Termunterzijl.

In de quick-scan wordt op basis van bestaande informatie en een oriënterend veldbezoek, een inschatting gemaakt van de natuurwaarden van het plangebied en de mogelijke relaties die er liggen met de omgeving. De quick-scan geeft inzicht in de noodzaak tot het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet en noodzaak tot het uitvoeren van nadere inventarisaties of effectbeoordelingen. De noodzaak voor een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet is in een eerder stadium afzonderlijk getoetst. Voor de gehele fietsroute inclusief de geplande TOP's is een Voortoets gevolgd door een Passende beoordeling uitgevoerd (Grontmij, Kiek over Diek Voortoets, 2012; Passende beoordeling, 2013) waarna een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet is aangevraagd (april 2013).

1.2 Plangebied

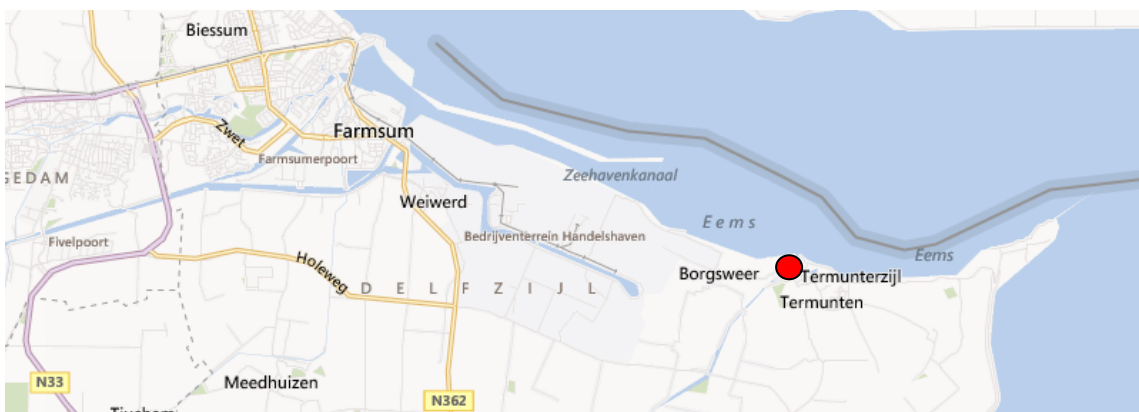
Het plangebied bestaat uit drie locaties langs de fietsroute Kiek over Diek. Het betreft de toeristische overstap punten (TOP's) Westpolder, Hoogwatum en Termunterzijl. De ligging van de TOP's is weergegeven in onderstaande figuren.

Figuur 1.1. Ligging TOP Westpolder

Figuur 1.2. Ligging TOP Hoogwatum

Figuur 1.3. Ligging TOP Termunterzijl

1.3 Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 is een overzicht gegeven van de wet- en regelgeving en beleid voor natuur. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de resultaten van de inventarisatie, waarna in hoofdstuk 4 de mogelijke effecten van de maatregelen op de natuurwaarden in het licht van de wet- en regelgeving worden beoordeeld en eventuele mitigerende maatregelen worden beschreven. Hoofdstuk 5 ten slotte bevat de conclusies.

2 Toetsingskader

2.1 Inleiding

De wet- en regelgeving voor natuur is in Nederland onderverdeeld in gebiedsbescherming en soortenbescherming. Gebiedsbeschermende wetgeving voorziet in bescherming van aangewezen natuurgebieden en wordt geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet). Soortenbescherming is vastgelegd in de Flora- en faunawet (Ff-wet). Deze wet ziet toe op bescherming van soorten planten en dieren zowel binnen als buiten beschermde natuurgebieden. In de Nb-wet en de Ffwet zijn de belangrijkste bepalingen uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn geïmplementeerd. Daarnaast zijn er ook provinciaal beschermde gebieden en soorten.

Concreet komen in de voorliggende quick-scan natuur de volgende beschermingskaders aan bod:

- De Flora- en faunawet.

Toetsing aan de Natuurbeschermingswet heeft reeds afzonderlijk plaatsgevonden (zie de in hoofdstuk 1 vermelde rapporten) en zal hier buiten beschouwing worden gelaten.

2.2 Soortenbescherming: Flora- en faunawet

Ter bescherming van de Nederlandse flora en fauna is sinds 1 april 2002 de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet is gericht op de duurzame instandhouding van soorten planten en dieren. De Flora- en faunawet vervangt o.a. de Vogelwet, de Jachtwet en de soortbescherming uit de oude Natuurbeschermingswet 1968. In de Flora- en faunawet zijn (nagenoeg) alle van nature in het wild voorkomende amfibieën, zoogdieren en vogels beschermd. Daarnaast is een beperkt aantal plantensoorten en ongewervelden beschermd. Voor soorten die vallen onder de bescherming van de Flora- en faunawet gelden de volgende verbodsbepalingen:

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Vrijstelling en ontheffing

Conform artikel 75 is het mogelijk om in bepaalde gevallen ontheffing of vrijstelling te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikelen 8 t/m 13. Sinds het vrijstellingsbesluit van 23 februari 2005 kent de Flora- en faunawet drie beschermingsniveaus, veelal aangeduid met tabel 1, tabel 2 en tabel 3. In onderstaand schema van tabel 2.3 is een overzicht van de beschermingsniveaus opgenomen.

In de quick-scan wordt getoetst welke verbodsbepalingen overtreden kunnen worden bij de uitvoering van de voorgenomen maatregelen. Afhankelijk van het beschermingsniveau van de soort zal voor de overtreding van de verbodsbepaling al dan niet een ontheffing aangevraagd moeten worden. Dit is mede afhankelijk van de mogelijkheid of er volgens een goedgekeurde gedragscode gewerkt kan worden.

Tabel 2.3: Overzicht beschermingsniveaus Flora- en faunawet

tabel 1	Algemene soorten	Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen, onderhoud en beheer geldt een vrijstelling. Er hoeft voor deze activiteiten geen ontheffing aangevraagd te worden.
tabel 2	Overige soorten	Wat betreft beheer en onderhoud en ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling, mits wordt gewerkt volgens een door de minister van LNV (thans EL&I) goedgekeurde gedragscode. Is er geen gedragscode dan moet ontheffing aangevraagd worden, deze valt onder de lichte toets (geen aantasting van de duurzame instandhouding van de soort).
tabel 3	Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMVB	Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt ten aanzien van deze soorten dat er altijd een ontheffing moet worden aangevraagd waarvoor een uitgebreide toets geldt. De ontheffingsaanvraag valt onder de zware toets: 1) er is sprake van een bij de wet genoemd belang, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor beheer en onderhoud is wel vrijstelling mogelijk indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode.
	Vogels	Vogels vormen een aparte categorie. Vogels worden vooral negatief geraakt in hun broedperiode. Voor het verstoren van nesten wordt over het algemeen geen ontheffing verleend. Buiten de broedperiode betreft bescherming van vogelnesten vooral de vaste verblijfplaatsen van enkele standvogels zoals uilen, roofvogels, zwaluwen en huismus. Vaste verblijfplaatsen van die soorten zijn jaarrond beschermd en staan op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het ministerie van EL&I. Een ontheffingsaanvraag voor het aantasten van deze verblijfplaatsen zal getoetst worden aan de zware toets (als bij tabel 3).

3 Resultaten inventarisatie

3.1 Werkwijze

Voor een overzicht van de huidige natuurwaarden in en nabij het plangebied (de drie TOP's) is in eerste instantie een bronnenonderzoek uitgevoerd. Aanvullend heeft een veldbezoek plaatsgevonden.

Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek heeft als doel een overzicht te krijgen van de beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermde soorten en gebieden in het plangebied en omgeving. Hierbij maken we gebruik van diverse ecologische atlanten en digitale databases (zie literatuurlijst voor een overzicht).

Oriënterend veldbezoek

Naast het bronnenonderzoek is op 14 augustus 2013 een oriënterend veldbezoek uitgevoerd door ir. Rietje Klous en ing. Ru Bijlsma, beiden werkzaam als ecooloog bij Grontmij. Het doel van het veldbezoek is de beoordeling van de drie plangebieden op geschiktheid voor beschermde soorten en het interpreteren van de inventarisatiegegevens uit het bronnenonderzoek. Tijdens het veldbezoek was de temperatuur circa 17 °C, wisselend bewolkt en een zwakke noordwestenwind.

In de volgende paragrafen wordt per hieronder genoemd plangebied een beschrijving van het betreffend plangebied en de aanwezige flora en fauna gegeven.

De plangebieden betreffen de volgende 3 TOP's:

- Westpolder in de hoek tussen de Marnerwaard en de Westpolder;
- Hoogwatum ter hoogte van Spijk;
- Termunterzijl ten zuiden van Delfzijl.

De ligging van de TOP's is weergegeven in de figuren in paragraaf 1.2.

3.2 Westpolder

3.2.1 *Gebiedsbeschrijving*

De locatie Westpolder is een bestaande locatie. Zij bestaat thans aan de oostzijde van de toegangsweg uit twee met grastegels verharde parkeergedeeltes en een gebouw. Het gebouw is als kantoor en loods in gebruik bij het waterschap Noorderzijlvest. Rond het gebouw is verharding aanwezig waaronder een terrein voor opslag van materialen. Aan de westzijde van de weg is een met gras begroeide berm waarin informatieborden en bewegwijzering staan.

Foto 3.1 Overzicht TOP Westpolder met links het waterschapsgebouw, daarachter de twee parkeervakken en achteraan de berm met informatieborden

3.2.2 Flora

Uit de bronnen blijkt dat er in het plangebied en omgeving enkele waarnemingen van flora bekend zijn. Aangetroffen zijn diverse soorten boekweit en grote ereprijs. Op enige afstand zijn ook paarse morgenster, slipbladige ooievaarsbek en akkerwinde aangetroffen.

In de berm aan de westzijde van het plangebied is bij het veldbezoek paardenbloem, rode en witte klaver en brede weegbree aangetroffen. Langs de rand (net buiten het plangebied) staat wilde appel, peen en akkerdistel. De overige delen van het plangebied zijn verhard en er is behoudens gras geen flora aanwezig.

3.2.3 Fauna

Zoogdieren

Uit de bronnen (zoogdieratlas.nl, telmee.nl, VZZ) komt naar voren dat in het plangebied en omgeving vooral de algemeen beschermde soorten van tabel 1 Ffwet voorkomen. Het betreft soorten als haas, egel, mol, ree, veldmuis en vos.

Ook blijkt uit de bronnen dat in de omgeving de gewone dwergvleermuis kan voorkomen (tabel 3 Ffwet, bijlage IV Habitatrichtlijn). In het plangebied is een gebouw aanwezig en geen bomen.

Tijdens het veldbezoek zijn geen zoogdieren in het plangebied aangetroffen, maar het plangebied is wel geschikt voor de genoemde, niet vliegende, soorten.

Vogels

Alle vogels zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet in de periode dat zij aan het broeden zijn (tabel 3 Ff-wet). Van sommige soorten zijn de nest- en rustplaatsen jaarrond beschermd. Het gaat dan om de verblijfplaatsen van spechten, roofvogels en uilen die als vaste verblijfplaatsen worden aangeduid.

Binnen het plangebied zijn geen bomen aanwezig zodat ook geen jaarrond beschermde boomnesten en/of hollen aanwezig zijn.

Tijdens het veldbezoek zijn onder de daklijsten van het gebouw circa 20 nesten van huiszwaluw aangetroffen. De nesten waren aan alle zijden van het gebouw aanwezig met het grootste aan-

tal, 13 stuks, aan de oostzijde. In diverse nesten waren jongen aanwezig. Volgens de ter plaatse aanwezige medewerker van waterschap Noorderzijlvest was het de tweede leg van dit jaar. Tevens meldde hij dat dit het tweede achtereenvolgende jaar is dat de huiszwaluw ter plaatse broedt en dat er tussentijds soms ook nesten naar beneden zijn gevallen.

Foto 3.2 Nest van huiszwaluw met jong aan westgevel gebouw

Amfibieën en reptielen

Uit de bronnen (Ravon 2011) blijken in het plangebied en nabije omgeving geen waarnemingen van amfibieën en reptielen te zijn. Ook tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van deze soortgroepen. In het gebied is geen water aanwezig dat zou kunnen dienen voor voortplanting.

Vissen

In de omgeving van het plangebied komen geen beschermde vissen voor. Bovendien is binnen de grenzen van het plangebied geen zee- of oppervlaktewater aanwezig.

Ongewervelden

Met betrekking tot ongewervelden kan aangegeven worden dat het plangebied geen geschikt biotoop vormt voor beschermde soorten. Tijdens het veldbezoek zijn geen ongewervelden aangetroffen. Uit waarneming.nl blijkt dat in de periode rond het veldbezoek een oranje luzernevlinder ter plaatse is aangetroffen.

3.3 Hoogwatum

3.3.1 Gebiedsbeschrijving

De locatie Hoogwatum ligt tussen de toegangsweg (zuid) en een graanveld (noord). De locatie bestaat thans uit een grasberm en op het westelijk deel is een sloot aanwezig.

Foto 3.3 Aanzicht TOP Hoogwatum in westelijke richting

3.3.2 Flora

Uit de bronnen blijkt dat er nabij het plangebied alleen buitendijks enkele waarnemingen van flora bekend zijn. Aangetroffen zijn hertshoornweegbree en duizendblad.

In het grasgedeelte is bij het veldbezoek zilverschoon, engels raaigras, timotheegras, kweekgras, rode en witte klaver, smalle en brede weegbree, echte kamille en akkerdistel aangetroffen. Langs de oevers van het te dempen slootgedeelte staat riet, grote brandnetel en hondsdraf en in het water groeit klein kroos.

3.3.3 Fauna

Zoogdieren

Uit de bronnen (zoogdieratlas.nl, telmee.nl, VZZ) komt naar voren dat in het plangebied en omgeving vooral de algemeen beschermde soorten van tabel 1 Ffwet voorkomen. Het betreft soorten als konijn, haas, egel, mol, ree, bunzing, veldmuis en woelrat.

Ook blijkt uit de bronnen dat in de omgeving diverse vleermuissoorten waaronder de gewone dwergvleermuis, de rosse vleermuis en de tweekleurige vleermuis kunnen voorkomen (tabel 3 Ffwet, bijlage IV Habitatrichtlijn).

Bebouwing en bomen zijn in het plangebied niet aanwezig, maar komen wel in de nabije omgeving voor.

Tijdens het veldbezoek zijn geen zoogdieren in het plangebied aangetroffen.

Vogels

Alle vogels zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet in de periode dat zij aan het broeden zijn (tabel 3 Ff-wet). Van sommige soorten zijn de nest- en rustplaatsen jaarrond beschermd. Het gaat dan om de verblijfsplaatsen van spechten, roofvogels en uilen die als vaste verblijfsplaatsen worden aangeduid.

Binnen het plangebied zijn geen bomen aanwezig zodat ook geen jaarrond beschermde boomnesten en/of hollen aanwezig zijn.

Amfibieën en reptielen

Uit de bronnen (Ravon 2011) blijken in het plangebied en nabije omgeving, met uitzondering van bruine kikker (tabel 1 Ffwet), geen waarnemingen van amfibieën en reptielen te zijn. Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van deze soortgroepen. Reptielen worden ook niet verwacht.

Vissen

In het plangebied en omgeving zijn geen beschermde vissen te verwachten (Brouwer et al 2008).

Ongewervelden

Met betrekking tot ongewervelden kan aangegeven worden dat het plangebied geen geschikt biotoop vormt voor beschermde soorten. Tijdens het veldbezoek zijn geen ongewervelden aangetroffen, ook zijn uit het bronnenonderzoek geen waarnemingen van ongewervelden bekend.

3.4 Termunterzijl

3.4.1 Gebiedsbeschrijving

De locatie Termunterzijl is thans ingericht als een deel van het haventerrein. De locatie grenst aan een veld met trekkershutten (west), een restaurant (zuid), de haven (zuidoost) en de waddendijk (noordoost en noord). Op de locatie is een loods aanwezig, een met puin verhard parkeerterrein, een winkel en een braakliggend grasland.

Foto 3.4 Aanzicht TOP Termunterzijl in zuidwestelijke richting met links de winkel, rechts de loods en daartussen het grasland en het parkeerterrein

3.4.2 Flora

Uit de bronnen blijkt dat er in het plangebied en omgeving enkele waarnemingen van flora bekend zijn. Aangetroffen zijn kleine brandnetel, kleine en witte klaver, duizendblad, madeliefje, paardenbloem, reukloze kamille, muurpeper, hondsdrif, duinteunisbloem, bitterzoet en reuzenberenklauw (waarneming.nl).

In het gazon rondom de loods is bij het veldbezoek o.a. duizendblad en kweekgras aangetroffen. In het braakliggende grasveld aan de oostzijde van het plangebied is reukgras, duizendblad, madeliefje, vogelmuur, kleine klaver, kruiskruid, ooievaarsbekje en hondsdraf aangetroffen.

3.4.3 Fauna

Zoogdieren

Uit de bronnen (zoogdieratlas.nl, telmee.nl, VZZ) komt naar voren dat in het plangebied en omgeving vooral de algemeen beschermde soorten van tabel 1 Ffwet voorkomen. Het betreft soorten als haas, konijn, mol, ree, diverse muizensoorten en vos.

Ook blijkt uit de bronnen dat in de omgeving de laatvlieger kan voorkomen (tabel 3 Ffwet, bijlage IV Habitatrichtlijn).

In het plangebied is een loods aanwezig die in stand blijft en er zijn geen bomen aanwezig.

Tijdens het veldbezoek zijn geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van zoogdieren in het plangebied aangetroffen.

Vogels

Alle vogels zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet in de periode dat zij aan het broeden zijn (tabel 3 Ff-wet). Van sommige soorten zijn de nest- en rustplaatsen jaarrond beschermd. Het gaat dan om de verblijfplaatsen van spechten, roofvogels en uilen die als vaste verblijfplaatsen worden aangeduid.

Binnen het plangebied zijn geen bomen aanwezig zodat ook geen jaarrond beschermde boomnesten en/of holen aanwezig zijn.

Amfibieën en reptielen

Uit de bronnen (Ravon 2011) blijken in het plangebied en nabije omgeving geen waarnemingen van amfibieën en reptielen te zijn. Ook tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van deze soortgroepen. Open water ontbreekt in het plangebied, maar komt in de omgeving wel voor (de (zee)haven).

Vissen

In de omgeving van het plangebied komen geen beschermde vissen voor. Bovendien is binnen de grenzen van het plangebied geen zee- of oppervlaktewater aanwezig.

Ongewervelden

Met betrekking tot ongewervelden kan aangegeven worden dat het plangebied geen geschikt biotoop vormt voor beschermde soorten. Tijdens het veldbezoek is een icarusblauwtje (♀) aangetroffen. Uit bronnonderzoek blijkt dat in de omgeving klein geaderd witje, oranjetipje, klein koolwitje, boomblauwtje, bont zandoogje en distelvlinder kan voorkomen (waarneming.nl). Geen van deze soorten is beschermd onder de Flora- en faunawet.

3.5 Conclusie Flora- en fauna

Tabel 3.1 Overzicht beschermde soorten en soorten van de Rode Lijst per TOP in het ruime gebied (5x5 km of 1x1 km) waarvan deze TOP deel uitmaakt (bronnen zie hoofdstuk 6)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Westpolder	Hoogwatum	Termunterzijl	AMvB art. 75 tabel	Habita-trichtlijn bijlage II/IV	Rode Lijst*
Zoogdieren							
Bosmuis	Apodemus sylvaticus	-	-	A	1		
Bunzing	Mustela putorius	-	A	-	1		
Dwergmuis	Micromys minutus	-	-	A	1		
Egel	Ericaneus europaeus	A	A	-	1		
Haas	Lepus europaeus	A	A	A	1		
Konijn	Oryctolagus cuniculus	-	A	A	1		
Mol	Talpa europea	A	A	A	1		
Ree	Capreolus capreolus	A	A	A	1		
Veldmuis	Microtus arvalis	A	-	A	1		
Vos	Vulpes vulpes	A	-	A	1		
Wezel	Mustela nivalis	-	A	A	1		G
Woelrat	Arvicola terrestris	-	A	-	1		
Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	A	A	-	3	IV	
Gewone grootoorvleermuis	Plecotus auritus	-	A	-	3	IV	
Rosse vleermuis	Nyctalus noctula	-	A	-	3	IV	
Ruige dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii	-	A	-	3	IV	
Tweekleurige vleermuis	Vespertilio murinus	-	A	-	3	IV	
Laatvlieger	Eptesicus serotinus	-	-	A	3	IV	K
Watervleermuis	Myotis daubentonii	-	A	-	3	IV	
Amfibieën en reptielen							
Bruine kikker	Rana temporaria	-	A	-	1		
Vogels							
	Verskillende vogelsoorten				3		

- niet aangetroffen/geen waarnemingen bekend

A aangetroffen

* G: gevoelig, K: kwetsbaar

4 Effectafweging

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de effectafweging in de volgende paragrafen per TOP uitgevoerd.

Bij de bespreking van de effecten in het kader van de Flora- en faunawet staan de vragen centraal in hoeverre de werkzaamheden bij de TOP's kunnen leiden tot:

- de beschadiging van beschermde planten en hun groeiplaats (art.8 Ffwet),
- de dood of verwonding van voorkomende beschermde dieren (art. 9 Ffwet),
- de opzettelijke verontrusting van beschermde dieren (art.10 Ffwet),
- de aantasting van vaste verblijfsplaatsen van beschermde dieren (art. 11 Ffwet).

Als één of meer van deze situaties aan de orde is, dan moet gekeken worden of het mogelijk is om die effecten te vermijden, dan wel te minimaliseren en of er (nog) ontheffing nodig is van de Flora- en faunawet.

In het geval er conform een goedgekeurde gedragscode gewerkt kan worden hoeft voor de zwaarder beschermde soorten van tabel 2 geen ontheffing aangevraagd te worden. Voor strikt beschermde soorten van tabel 3 zal altijd ontheffing aangevraagd moeten worden wanneer er negatieve effecten kunnen optreden. Toetsingscriteria zijn dan: geen alternatief, een bij wet genoemd belang en de gunstige staat van instandhouding mag niet in het geding komen.

Voor de algemeen beschermde soorten van tabel 1 van de Ffwet geldt een algehele vrijstelling bij werkzaamheden die getypeerd kunnen worden als ruimtelijke inrichting. Vanwege de zorgplicht (art. 2 Ffwet) dient echter ook met deze soorten rekening gehouden te worden bij de uitvoering van de werkzaamheden.

4.2 Westpolder

4.2.1 *Voorgenomen activiteiten en effecten*

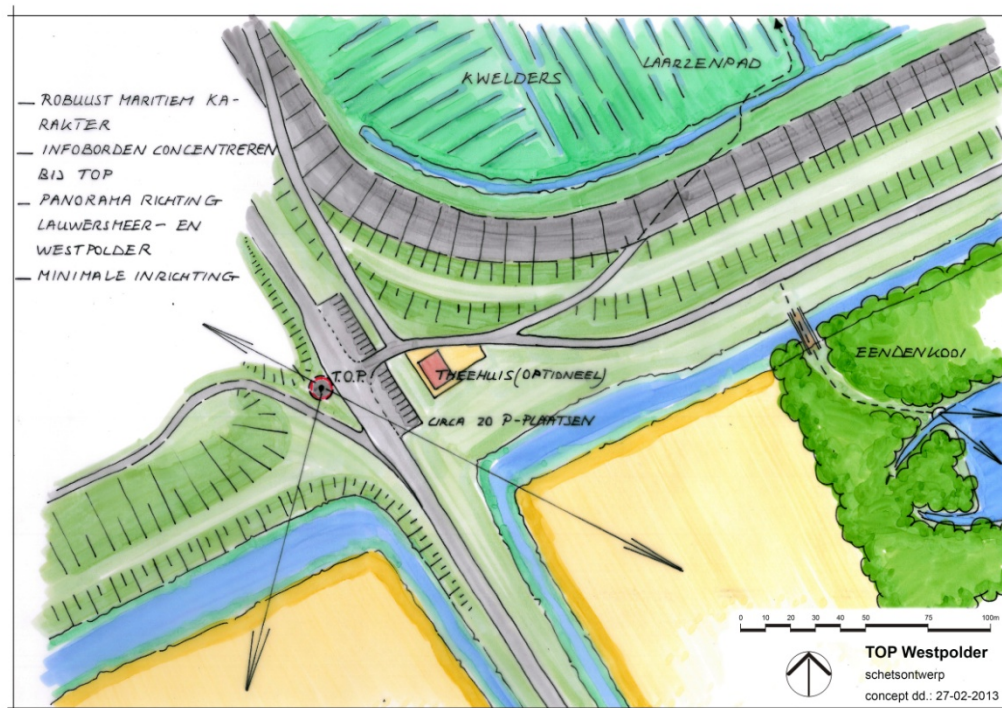
Activiteiten

De voorgenomen activiteiten betreffen:

- Het bouwen van een theehuis op het huidige gebouw van het waterschap;
- Het handhaven en vernieuwen van de parkeerplaats
- Het plaatsen van een baken en informatieborden aan de overzijde van de parkeerplaats

Nieuw gebruik

Het huidige gebruik van het plangebied verandert deels met de komst van een theehuis. Waar thans alleen auto's geparkeerd worden en fietsers passeren, zal in de nieuwe situatie een deel van de passanten wat langer verblijven op de locatie en zal deze groep waarschijnlijk in aantal toenemen.

Effecten

In het algemeen kunnen als gevolg van bovengenoemde activiteiten de volgende effecten optreden

- beschadiging van groeiplaatsen en/of aantasting van vaste verblijfsplaatsen door graafwerkzaamheden,
- verwonding of beschadiging van exemplaren van beschermde soorten tijdens de werkzaamheden,
- verstoring van soorten door aanwezigheid van mensen en machines (licht, geluid, beweging).

4.2.2 Afweging Flora- en faunawet

4.2.2.1 Flora

Door de werkzaamheden gaan nauwelijks groeiplaatsen permanent verloren. Ook tijdens de bouw van het theehuis zal niet of nauwelijks sprake zijn van verlies aan groeiplaatsen omdat een groot deel van het terrein verhard is. Uit de inventarisatie komt naar voren dat er in het plangebied geen groeiplaatsen zijn aangetroffen of zijn te verwachten van beschermde soorten. Omdat geen sprake is van beschermde soorten is geen ontheffing noodzakelijk.

4.2.2.2 Fauna

Zoogdieren

Op zoogdieren zijn mogelijke effecten vooral in de uitvoeringsfase te verwachten. Effecten kunnen uiteenlopen van onbedoelde verstoring door aanwezigheid van mensen en machines tot het verloren gaan van holen van kleine grondgebonden zoogdieren (muizen) door rijdend materieel. Mogelijk dat ook een enkel exemplaar van deze groep onbedoeld wordt verwond of gedood. Voor de eindfase geldt dat nauwelijks oppervlakte aan mogelijk biotoop verloren gaat. Omdat het licht beschermde zoogdieren van tabel 1 Ffwet betreft, hoeft hiervoor ten aanzien van de werkzaamheden geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt vanuit de zorgplicht dat er zorgvuldig moet worden gewerkt.

Voor de strikt beschermde gewone dwergvleermuis geldt dat geen verblijfsplaatsen in het plangebied zijn aangetroffen. De mogelijkheid dat in het gebouw waar het theehuis is gepland ver-

blijfplaatsen van de dwergvleermuis aanwezig zijn, is niet aannemelijk vanwege het tot op ruime afstand ontbreken van begeleidende beplantingen en het ontbreken van geschikt foeragegebied (Lingens et al 1997) De aanwezigheid van vleermuizen kan worden uitgesloten.

Vogels

Alle vogels genieten bescherming onder de Flora- en faunawet. Verstoring van (broedende) vogels is niet toegestaan. Daarnaast kunnen nesten van vogels in bepaalde gevallen ook buiten de broedperiode beschermd zijn (vaste verblijfplaatsen).

Binnen het plangebied zijn geen bomen aanwezig. Wel is in de nabije omgeving een bosje met struikachtige bomen aanwezig. Hier kunnen broedende vogels aanwezig zijn die verstoord kunnen worden wanneer er werkzaamheden uitgevoerd worden. Ook zijn aan alle zijden van het gebouw, voor het tweede achtereenvolgende jaar, nesten van huiswaluw aanwezig. Deze nesten worden elk jaar opnieuw gemaakt en zijn niet jaarrond beschermd.

Door de werkzaamheden zo te plannen of aan te passen dat broedvogels niet worden verstoord, kan strijdigheid met de Flora- en faunawet voorkomen worden. Voor dit project betekent dit dat de werkzaamheden bij voorkeur buiten de broedperiode uitgevoerd moeten worden. De broedperiode loopt globaal van half maart tot begin augustus, maar voor de aanwezige huiswaluw geldt een langere broedperiode. Tijdens het veldbezoek op 14 augustus waren de zwaluwen bezig met hun tweede leg. De jongen zaten nog in de nesten. Dit betekent dat het broedseizoen ter plaatse langer is, tot ongeveer eind augustus. Aangezien het gebouw het enige is in de omgeving en de huiswaluw er voor het tweede achtereenvolgend jaar broedt, is het te verwachten dat dit ook de komende jaren het geval zal zijn.

Indien het toch niet te vermijden is in het broedseizoen te werken, dient eerst onderzocht te worden of er nesten of, op het gebouw of in de directe omgeving, broedende vogels aanwezig zijn die verstoord zouden kunnen worden. Indien dit het geval is, wordt gewacht met de werkzaamheden tot het moment dat de vogels vliegvlug zijn.

Amfibieën en reptielen

In het plangebied en omgeving zijn geen waarnemingen van amfibieën bekend. Het plangebied biedt ook geen primair leefgebied voor algemeen en zwaarder beschermde amfibieën. Met eventueel het plangebied passerende licht beschermde (tabel 1 Ffwet) soorten dient rekening gehouden te worden in het kader van de zorgplicht.

In het gebied zijn geen reptielen aanwezig en ook niet te verwachten, toetsing aan de Ffwet is derhalve niet aan de orde voor deze soortgroep.

Vissen

In het plangebied is geen oppervlakte- of zeewater aanwezig en bovendien komen in het plangebied en omgeving geen beschermde vissen voor. Er zal derhalve voor de soortgroep vissen geen strijdigheid met de Flora- en faunawet optreden.

Ongewervelden

In het plangebied zijn geen soorten uit deze soortgroepen aanwezig die beschermd zijn onder de Flora- en faunawet. Toetsing aan de Ffwet is niet aan de orde.

4.3 Hoogwatum

4.3.1 Voorgenomen activiteiten en effecten

Activiteiten

De voorgenomen activiteiten betreffen:

- Het dempen van een deel van de aanwezige sloot;
- Het aanleggen van zes parkeervakken;
- Het plaatsen van een bak en informatieborden.

Nieuw gebruik

Het huidige gebruik van het plangebied is deels grasberm en deels sloot. In de nieuwe situatie verandert het gebruik naar parkeerplaats.

Effecten

In het algemeen kunnen als gevolg van bovengenoemde activiteiten de volgende effecten optreden

- beschadiging van groeiplaatsen en/of aantasting van vaste verblijfsplaatsen door graafwerkzaamheden in de toplaag en dempen;
- verwonding of beschadiging van exemplaren van beschermde soorten tijdens de werkzaamheden;
- verstoring van soorten door aanwezigheid van mensen en machines (licht, geluid, beweging).

4.3.2 Afweging Flora- en faunawet

4.3.2.1 Flora

Door de werkzaamheden gaan delen van groeiplaatsen (oevers en berm) verloren. Uit de inventarisatie komt echter naar voren dat er in het plangebied geen groeiplaatsen zijn aangetroffen of zijn te verwachten van beschermde soorten.

Omdat geen sprake is van beschermde soorten is geen ontheffing noodzakelijk.

4.3.2.2 Fauna

Zoogdieren

Op zoogdieren zijn mogelijke effecten vooral in de uitvoeringsfase te verwachten. Effecten kunnen uiteenlopen van onbedoelde verstoring door aanwezigheid van mensen en machines tot het verloren gaan van holen van kleine grondgebonden zoogdieren (muizen) door rijdend materieel. Mogelijk dat ook een enkel exemplaar van deze groep onbedoeld wordt verwond of gedood. Voor de eindfase geldt dat een deel van de berm en een deel van de sloot met oevers verloren gaat. Dergelijk biotoop blijft aangrenzend in ruime mate aanwezig.

Omdat het licht beschermde zoogdieren van tabel 1 Ffwet betreft, hoeft hiervoor ten aanzien van de werkzaamheden geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt vanuit de zorgplicht dat er zorgvuldig moet worden gewerkt.

Voor de strikt beschermde vleermuizen geldt dat geen verblijfsplaatsen in het plangebied aanwezig zijn. Op korte afstand van het plangebied is een bomenstrook aanwezig die door vleermuizen als vliegroute gebruikt kan worden en waar verblijfsplaatsen aanwezig zouden kunnen zijn. Aangezien de werkzaamheden overdag zullen worden uitgevoerd kunnen negatieve effecten op de vleermuizen worden uitgesloten.

Vogels

Alle vogels genieten bescherming onder de Flora- en faunawet. Verstoring van (broedende) vogels is niet toegestaan. Daarnaast kunnen nesten van vogels in bepaalde gevallen ook buiten de broedperiode beschermd zijn (vaste verblijfsplaatsen).

Binnen het plangebied zijn geen bomen aanwezig. Wel is in de nabije omgeving een bomenstrook aanwezig. Hier kunnen broedende vogels aanwezig zijn die verstoord kunnen worden wanneer er werkzaamheden uitgevoerd worden.

Door de werkzaamheden zo te plannen of aan te passen dat broedvogels niet worden verstoord, kan strijdigheid met de Flora- en faunawet voorkomen worden. Voor dit project betekent dit dat de werkzaamheden bij voorkeur buiten de broedperiode uitgevoerd moeten worden. De broedperiode loopt globaal van half maart tot begin augustus. Indien het toch niet te vermijden is in het broedseizoen te werken, dient eerst onderzocht te worden of er nesten of broedende vogels aanwezig zijn die verstoord zouden kunnen worden. Indien dit het geval is, wordt gewacht met de werkzaamheden tot het moment dat de vogels vliegvlug zijn.

Amfibieën en reptielen

In het plangebied en omgeving zijn alleen waarnemingen van de licht beschermde (Ffwet tabel 1) bruine kikker bekend. De sloot in het plangebied heeft vermoedelijk (licht) brak water omdat deze in verbinding staat met de kwel sloten achter de dijk. Alleen van rugstreeppad is bekend dat deze brak water tolereert (RAVON, 2013). Deze soort wordt echter niet in Groningen aangetroffen.

Het plangebied, inclusief het te dempen slootdeel met steile oevers, biedt naar verwachting geen primair leefgebied voor algemeen en zwaarder beschermde amfibieën. Met eventueel het plangebied passerende licht beschermde (tabel 1 Ffwet) soorten dient rekening gehouden te worden in het kader van de zorgplicht.

In het gebied zijn geen reptielen aanwezig en ook niet te verwachten, toetsing aan de Ffwet is derhalve niet aan de orde voor deze soortgroep.

Vissen

In het plangebied en omgeving komen geen beschermde vissen voor. Er zal derhalve voor de soortgroep vissen geen strijdigheid met de Flora- en faunawet optreden.

Ongewervelden

In het plangebied zijn geen soorten uit deze soortgroepen aanwezig voor die beschermd zijn onder de Flora- en faunawet. Toetsing aan de Ffwet is niet aan de orde.

4.4 Termunterzijl

4.4.1 Voorgenomen activiteiten en effecten

Activiteiten

De voorgenomen activiteiten betreffen:

- Het aanpassen van het huidige parkeerterrein door het aanbrengen van parkeervakken;
- Het plaatsen van een bakken op het midden van het parkeerterrein;
- Het aanbrengen van camperplaatsen langs de dijk op het braakliggende en deels halfverharde gedeelte.

Nieuw gebruik

Het huidige gebruik van het parkeergedeelte van het plangebied verandert niet in de nieuwe situatie. Het gebruik van het braakliggende gedeelte verandert wel, het wordt in gebruik genomen als standplaats voor campers.

Effecten

In het algemeen kunnen als gevolg van bovengenoemde activiteiten de volgende effecten optreden

- beschadiging van groeiplaatsen en/of aantasting van vaste verblijfsplaatsen door graafwerkzaamheden in de toplaag,
- verwonding of beschadiging van exemplaren van beschermde soorten tijdens de werkzaamheden,
- verstoring van soorten door aanwezigheid van mensen en machines (licht, geluid, beweging).

4.4.2 Afweging Flora- en faunawet

4.4.2.1 Flora

Door de werkzaamheden op het huidige parkeergedeelte gaan groeiplaatsen verloren, omdat dit gedeelte thans ook al verhard is. Op het braakliggende noordoostelijk deel van het plangebied kunnen ter plaatse van de geplande campervakken groeiplaatsen verloren gaan. Uit de inventarisatie komt echter naar voren dat er in het plangebied geen groeiplaatsen zijn aangetroffen of zijn te verwachten van beschermde soorten.

Omdat geen sprake is van beschermde soorten is geen ontheffing noodzakelijk.

4.4.2.2 Fauna

Zoogdieren

Op zoogdieren zijn mogelijke effecten vooral in de uitvoeringsfase te verwachten. Effecten kunnen uiteenlopen van onbedoelde verstoring door aanwezigheid van mensen en machines tot

het verloren gaan van holen van kleine grondgebonden zoogdieren (muizen) door rijdend materieel. Mogelijk dat ook een enkel exemplaar van deze groep onbedoeld wordt verwond of gedood. Voor de eindfase geldt dat alleen op het noordoostelijk deel oppervlakte verloren gaat door verharding. Dergelijk biotoop blijft aangrenzend nog in ruime mate aanwezig. Omdat het licht beschermde zoogdieren van tabel 1 Ffwet betreft, hoeft hiervoor ten aanzien van de werkzaamheden geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt vanuit de zorgplicht dat er zorgvuldig moet worden gewerkt.

Voor de strikt beschermde laatvlieger geldt dat geen verblijfsplaatsen in het plangebied aanwezig zijn. En aangezien de werkzaamheden overdag zullen worden uitgevoerd kunnen negatieve effecten op de vleermuizen worden uitgesloten.

Vogels

Alle vogels genieten bescherming onder de Flora- en faunawet. Verstoring van (broedende) vogels is niet toegestaan. Daarnaast kunnen nesten van vogels in bepaalde gevallen ook buiten de broedperiode beschermd zijn (vaste verblijfsplaatsen). Binnen het plangebied zijn geen bomen aanwezig.

Door de werkzaamheden zo te plannen of aan te passen dat broedvogels niet worden verstoord, kan strijdigheid met de Flora- en faunawet voorkomen worden. Dit betekent dat de werkzaamheden bij voorkeur buiten de broedperiode uitgevoerd moeten worden. De broedperiode loopt globaal van half maart tot begin augustus, maar voor de aanwezige huiszwaluw geldt een langere broedperiode.

Indien het toch niet te vermijden is in het broedseizoen te werken, dient eerst onderzocht te worden of er nesten of broedende vogels aanwezig zijn die verstoord zouden kunnen worden. Indien dit het geval is, wordt gewacht met de werkzaamheden tot het moment dat de vogels vliegvlug zijn.

Amfibieën en reptielen

Het plangebied en omgeving zijn geen waarnemingen van amfibieën bekend. Het plangebied biedt ook geen primair leefgebied voor algemeen en zwaarder beschermde amfibieën. Met eventueel het plangebied passerende licht beschermde (tabel 1 Ffwet) soorten dient rekening gehouden te worden in het kader van de zorgplicht.

In het gebied zijn geen reptielen aanwezig en ook niet te verwachten, toetsing aan de Ffwet is derhalve niet aan de orde voor deze soortgroep.

Vissen

In het plangebied is geen oppervlakte- of zeewater aanwezig en bovendien komen in het plangebied en omgeving geen beschermde vissen voor. Er zal derhalve voor de soortgroep vissen geen strijdigheid met de Flora- en faunawet optreden.

Ongewervelden

In het plangebied zijn geen soorten uit deze soortgroepen aanwezig voor die beschermd zijn onder de Flora- en faunawet. Toetsing aan de Ffwet is niet aan de orde.

4.5 Conclusie Flora- en faunawet

Uit de toetsing komt naar voren dat bij alle drie de TOP's zorgvuldig dient te worden gewerkt met het oog op eventueel aanwezige licht beschermde zoogdieren en amfibieën en om strijdigheid met de Flora- en faunawet te voorkomen. Broedvogels mogen niet verstoord worden en nesten mogen niet geschaad worden. Dit betekent dat de werkzaamheden bij voorkeur buiten de broedperiode (half maart tot begin (en plaatselijk tot eind) augustus) uitgevoerd moeten worden.

5 Conclusies

Met betrekking tot de *Flora- en faunawet* kan het volgende worden geconcludeerd:

- Er zijn op geen van de TOP's planten aangetroffen of te verwachten die beschermd zijn onder de Flora- en faunawet;
- Er kunnen op elk van de drie TOP's verblijfsplaatsen van kleine grondgebonden zoogdieren aanwezig zijn, die kunnen worden beschadigd. Ook kan door de werkzaamheden een enkel exemplaar worden verwond of gedood;
- Het gaat hier om algemeen beschermde soorten waarvoor geen ontheffing van de Ffwet nodig is. Met een zorgvuldige werkwijze zijn negatieve effecten bovendien te beperken;
- Voor de vleermuizen die in de omgeving kunnen voorkomen, geldt dat de ingreep en de nieuwe situatie geen negatieve gevolgen heeft. Door overdag te werken kunnen eventuele effecten voorkomen worden;
- Voor licht beschermde amfibieën geldt dat met een zorgvuldige werkwijze negatieve effecten op passerende exemplaren te voorkomen of te beperken zijn;
- Op vogels worden geen negatieve effecten verwacht als uitvoering plaatsvindt buiten het broedseizoen. Bovendien zijn er geen vaste verblijfsplaatsen aanwezig. Bij Westpolder dient rekening te worden gehouden met een langer broedseizoen van tegen de daklijsten van het gebouw aan broedende huiszwaluwen (tot eind augustus).

Op basis van de resultaten van de quickscan is het niet nodig is om een ontheffing Ffwet aan te vragen.

6 Literatuur

Brouwer, T.B. Crombaghs et al, Vissenatlas Groningen Drenthe 1980-2007

Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers, 1997 Atlas van de Nederlandse vleermuizen. KNNV-Uitgeverij;

Werkatlas Zoogdieren van Groningen, december 2011

Ministerie van LNV, 2009. Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen. Brief van Dienst Regelingen van 26 augustus 2009.

Overige Bronnen

www.ravon.nl

www.waarneming.nl

www.telmee.nl

www.zoogdieratlas.nl (Zoogdierverseniging)

: Fout! Geen tekst met opgegeven opmaakprofiel in document.